

RAADSVOORSTEL

DATUM 6 februari 2023
DOCUMENTNUMMER 23.0000004
ZAAKNUMMER ZK23000009
PORTEFEUILLEHOUDER R. van Dolder
PROGRAMMA Programma III: Wonen & Ondernemen
BELEIDSVELD Omgevingstaken
ONDERWERP RV Zienswijze Kadernota 2024 Omgevingsdienst Noord-Holland Noord

AANLEIDING In de Financiële Uitgangspunten Gemeenschappelijke Regelingen 2019 (FUGR2019) die door uw raad in februari 2019 zijn vastgesteld, staat dat de Gemeenschappelijke Regeling (GR) jaarlijks voor 15 december een kadernota aan de gemeenteraden aanbiedt. De gemeenteraden geven uiterlijk 1 maart hun zienswijze af aan het algemeen bestuur.

Per 1 juli 2022 is de Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr) gewijzigd. De bedoeling van deze wetwijziging is dat de gemeenteraden meer invloed hebben op de gemeenschappelijke regeling. De gewijzigde wetgeving heeft een invoeringstermijn van twee jaar. Een van de wijzigingen heeft betrekking op de termijnen voor de indiening van de kadernota en (ontwerp) begroting. Regionaal is afgesproken nu nog uit te gaan van de eerder afgesproken aanleverdata. Dit betekent dat de data voor het indienen van stukken door de GR'en en het afgeven van zienswijzen niet wijzigen.

In de kadernota staan de beleidsmatige en financiële kaders voor de begroting voor het komende jaar. Voor een nadere toelichting verwijzen wij u naar onderliggende Kadernota 2024.

De Omgevingsdienst Noord-Holland Noord (ODNHN) heeft op 14 december 2022 de Kadernota 2024 aangeboden.

KADER De Wet gemeenschappelijke regelingen, de Gemeenschappelijke Regeling van de < Omgevingsdienst Noord-Holland Noord, Besluit Informatievoorziening gemeenschappelijke regelingen en de FUGR 2019.

WIJ STELLEN VOOR een positieve zienswijze af te geven op de Kadernota 2024 van de Omgevingsdienst Noord-Holland Noord.

BEOOGD RESULTAAT Via een zienswijzeprocedure worden gemeenteraden tijdig in positie gebracht om te kunnen bijsturen (kaderstellende rol). Daarnaast krijgt het bestuur van de GR richting voor de uitwerking van de beleidsmatige en financiële kaders voor de begroting 2024. De (ontwerp) begroting 2024 wordt voor 15 april 2023 aan de gemeenteraden voor een zienswijze aangeboden.

ONDERBOUWING 1. *Aanbieding/bestuurlijke samenvatting*
Het jaar 2023 staat in het teken van de uitwerking van het Interbestuurlijk Programma Versterking VTH-Stelsel zoals geformuleerd vanuit het ministerie van Infrastructuur & Waterstaat (onder regie van ODNL), de implementatie van de Omgevingswet, de RES en de diverse subsidieregelingen gerelateerd aan energiebesparende maatregelen (voor

bedrijven) in Noord-Holland Noord. In 2024 en daarna zullen de effecten van zowel de Omgevingswet als het Interbestuurlijk Programma Versterking VTH-Stelsel gevoeld worden. Hoe deze effecten er precies zullen uitzien is in het najaar van 2022 nog lastig in te schatten. Wel zullen deze ontwikkelingen en activiteiten de volle breedte van de ODNHN aangaan.

In deze kadernota voor het jaar 2024 vraagt de ODNHN op één onderdeel expliciet extra financiering aan. Het betreft de afhandeling van de Woo-verzoeken, met een meer dan verdubbeling in aantal vanaf 2019, en de eisen die gesteld worden in verband met de Wet Open Overheid die in 2022 is ingegaan. Sinds 2019 heeft de omgevingsdienst te maken met een aanhoudende stijging van het aantal Woo-verzoeken.

2. Visie en ontwikkeling

Algemeen

Gemeenten en de provincie brengen naast het verplichte landelijk basistakenpakket ook extra taken in. De huidige opdracht aan de ODNHN omvat dan ook een breed scala aan taken op het gebied van de fysieke leefomgeving. In grote lijnen betreft het bedrijfsgebonden (milieu)taken, duurzaamheidstaken, natuurbescherming, waaronder uitvoering op het onderwerp stikstof, zwemwater, (vaar-)wegen en advisering bij ruimtelijke plannen.

Daarnaast is vanuit de resultaten van de commissie Van Aartsen in 2022 het Interbestuurlijk Programma gestart, met daarin onder meer aandacht voor: de robuustheid van de organisatie, de financieringsgrondslag, de schaarste op de arbeidsmarkt en de kwaliteitscriteria. Het Interbestuurlijk Programma waarbij een bijdrage wordt gevraagd van alle omgevingsdiensten loopt van eind 2022 tot en met 31 december 2023, met ook nog niet bekende (financiële) effecten voor 2024 en verder.

Omgevingswet

Na opnieuw uitstel is de Omgevingswet naar verwachting per 1 juli 2023 van kracht. Deze herziening heeft aanzienlijke impact op de manier van werken, de cultuur, het juridisch - en technisch instrumentarium, en heeft ook gevolgen voor de bevoegde gezagen en organisaties die bij de wet betrokken zijn. Dat betekent dat de werkwijze van OD NHN voor de uitvoering van VTH-taken vanaf het moment van inwerkingtreding is afgestemd op de Omgevingswet, en dat de kaders waaraan vergunningaanvragen worden getoetst, en de regels waarop wordt toegezien, zijn veranderd. Hier hoort ook de grotere afwegingsruimte bij die gemeenten bij inwerkingtreding van de Omgevingswet krijgen.

Veel zal per 1 juli 2023 onder het overgangsrecht vallen. Voor het toetsingskader voor vergunningen zijn dit onder andere het gemeentelijk Omgevingsplan, dat van rechtswege bestaat uit alle geldende bestemmingsplannen, en de set aan landelijke regels die overgaan naar de lokale overheid en de vigerende gemeentelijke verordeningen. De ODNHN verleent vanaf het in werking treden van de Omgevingswet vergunningen op basis van activiteiten in plaats van inrichtingen.

De verwachting is dat minder activiteiten vergunningplichtig zullen worden. Daar staat tegenover dat de wettelijke proceduretermijn voor complexe inrichtingen verkort wordt van formeel 26 weken naar 8 weken. Dat vergt meer aandacht voor vooroverleg, waarin

participatie aan de voorkant een belangrijk onderdeel wordt. De Omgevingswet dwingt ook tot meer interbestuurlijke afstemming tijdens de vergunningverlening. Omdat verschillende activiteiten vergunningsvrij worden is meer inzet nodig voor het afwickelen van meldingen en voor toezicht en handhaving.

De precieze impact op het totaal van de te verwachten inzet is afhankelijk van verschillende factoren, waaronder de wijze waarop omgaan wordt met de toegenomen afwegingsruimte en de invloed daarvan op de uniformiteit van de (gezamenlijke) werkprocessen. In z'n algemeenheid geldt dat maatwerk meer kost dan verdergaande standaardisatie. Tegenover de kosten staat straks wel de mogelijkheid om ook voor milieuvergunningen leges te heffen.

De financiële uitwerking van de Omgevingswet is nu, ruim een half jaar voor inwerkingtreding, nog niet uitgekristalliseerd. De eerste inzichten en uitwerkingen worden in het najaar van 2023/ in de loop van 2024 verwacht. Om die reden staat in de begroting van 2024 een P.M. post opgenomen.

Een belangrijk onderdeel van de invoering van de Omgevingswet is de verschuiving van de bodemtaken van de provincie naar de gemeente. Hiervoor geldt dat de provincie Noord-Holland het huidige kwaliteitsniveau voor uitvoering van de bodemtaken betaalt. De financiering van de bodemtaken is momenteel nog een aandachtspunt op koepelniveau bij de overgang van de bodemtaken van de provincie naar de gemeenten. Voor 2023 neemt de provincie Noord-Holland de kosten nog voor haar rekening. Voor 2024 worden de (personeels)kosten voor de bodemtaken opgenomen in de begroting en worden via de algehele kostenverdeelsleutel over de gemeentelijke deelnemers verdeeld. Omdat dit geen consequenties heeft voor de begroting van de Omgevingsdienst Noord-Holland Noord wordt deze exercitie buiten beschouwing gelaten van de Kadernota 2024 en op een andere wijze gecommuniceerd.

Bij de inwerkingtreding van de Omgevingswet verschuift een deel van de provinciale bodemtaken, zoals deze nu onder de Wet bodembescherming (Wbb) vallen, naar de gemeenten. De inschatting van de provincie Noord-Holland is dat dit ongeveer 70 procent van de huidige provinciale taken omvat. Hierbij moet gedacht worden aan: calamiteiten op de bodem, waaronder drugsdumpingen, meldingen saneringen/ afgravingen, maatwerkvoorschriften en controles. De uitvoering van onder meer deze taken is en blijft een basistaak, uitgevoerd door de Omgevingsdienst.

Deze taakverschuiving betekent dat:

- gemeenten de opdrachtgever voor deze taken worden (mandaat en financiën);
- gemeenten het beleidskader hiervoor vaststellen (ambitie, doelen).

De Omgevingsdienst blijft zorgdragen voor een kwalitatief goede uitvoering van deze taken.

Daarnaast heeft de ODNHN nog een aantal andere ambities voor 2024. Dit is onder andere advisering over natuur, stikstof, energie, circulaire economie en ondermijning. Omdat aan de invoering van de Omgevingswet financiële consequenties zitten, is daar in dit voorstel nog nader op ingegaan. Voor de overige onderwerpen wordt verwezen naar de Kadernota 2024.

3. *Financieel perspectief*

Overhead

Het percentage overhead conform BBV is 30,65%.

Flexibele schil

Naast het eigen personeel in vaste of tijdelijke dienst heeft de OD NHN in 2024 geen flexibele schil.

Weerstandvermogen

In de FUGR is opgenomen dat een weerstandvermogen van maximaal 2,5% van de lasten mag worden aangehouden.

Voorstel: positieve zienswijze afgeven op de Kadernota 2024

De Kadernota 2024 van de ODNHN bevat twee belangrijke onderwerpen: het verzoek voor extra financiering vanwege het toegenomen aantal WOO-verzoeken en de (onzekere) gevolgen van de invoering van de Omgevingswet.

Het afhandelen van WOO-verzoeken is een wettelijke taak. De afgelopen jaren is een groei van het aantal verzoeken te zien. Veelal beslaat een verzoek 100 tot meer dan 1000 documenten. De ODNHN kan hierdoor nu al nauwelijks garanderen dat aan de wettelijke termijn van 4 weken voldaan kan worden. Verwacht wordt dat het aantal WOO-verzoeken nog meer zal toenemen. De ODNHN vraagt hiervoor financiën voor 3 fte. Aangezien het een wettelijke taak betreft, en de toename van het aantal WOO-verzoeken ook elders te zien is, wordt het verzoek als acceptabel gezien.

De gevolgen van de invoering van de Omgevingswet zijn op dit moment onduidelijk. Dit betreffen zowel de kosten van de verschuiving van de bodemtaken alsook de kosten voor de daadwerkelijke uitvoering van de wet. Deze onzekerheid kan niet worden weggenomen. De daadwerkelijke kosten zijn ook afhankelijk van een aantal externe factoren. En aangezien het wettelijke taken betreffen, moeten deze wel uitgevoerd worden. Wel zal de ODNHN de gevolgen van de invoering monitoren. Daardoor kunnen de financiële gevolgen van de invoering zoveel mogelijk beperkt worden.

Voorgesteld wordt om een positieve zienswijze op de Kadernota 2024 af te geven.

KANTTEKENINGEN Uw raad heeft op de Kadernota voor 2023 een negatieve zienswijze afgegeven. Dit omdat er te veel open eindjes zaten en de daadwerkelijke financiële consequenties van een aantal zaken onduidelijk waren. Ook de Kadernota voor 2024 bevat de nodige onduidelijkheid. Dit is echter onontkoombaar. Daarom wordt voorgesteld wel een positieve zienswijze af te geven.

FINANCIËN De eerder door de Regietafel verzonden toe te passen loon- en prijsindexatie conform de FUGR2019 is herzien. Dit komt omdat de inflatie sneller is gegaan dan de voorcalculatie CPB cijfers. Dit heeft geleid tot een correctie van het voorcalculatie indexatiecijfer 2024. Zie hiervoor ook 'artikel 2: de deelnemersbijdrage en gedragslijn autonome ontwikkeling' uit de FUGR.

In artikel 2 van de FUGR is vastgelegd dat afwijkingen tussen de werkelijke indexatie ten opzichte van de begrote indexatie zal leiden tot een correctie die daarmee effect heeft op de deelnemersbijdrage aan de gemeenschappelijke regelingen. Gelet op de P&C cyclus bij zowel gemeenten als gemeenschappelijke regelingen en het beperken van het aantal tussentijdse financiële aanpassingen acht de Regietafel het verstandig deze correctie onderdeel te laten uitmaken van de jaarlijkse kadernota.

De bijdrage voor 2024 (inclusief herberekening indexatie 2021 en 2022) wordt geïndexeerd met 7,5% voor de lonen en 6,1% voor prijzen. In de FUGR afgesproken is dat gerekend wordt met een verhouding loon-/prijzontwikkeling van 70/30. Hier kan van afgeweken worden. Bij de OD is de verhouding 82,8:17,2 (loonkosten : overige kosten). Dit betekent dat het (gewogen) gemiddelde percentage 7,26% is. Met dit percentage is gerekend in de Kadernota 2024.

De gemeenschappelijke bijdrage bedraagt in 2023 € 149.752 en in 2024 € 155.845. In de Begroting voor 2023 is rekening gehouden met een bedrag van € 149.752. De budgettaire consequentie van € 6.093 wordt meegenomen in de gemeentelijke Kadernota 2024.

DUURZAAMHEID	De ODNHN is één van de partijen die vanuit haar rol als vergunningverlener, toezichthouder en handhaver zich bezig houdt met duurzaamheid. Dan betreft het vooral de milieutaken die een relatie hebben met duurzaamheid. Ook geeft de ODNHN uitvoering aan verschillende subsidies voor energiebesparing bij bedrijven. Dit is onder andere het in 2022 getekende Energiebesparingsakkoord.
ALTERNATIEVE MOGELIJKHEDEN	Geen.
PACT VAN WESTFRIESLAND	In opdracht van de gemeenteraden is hard gewerkt aan het formuleren van de maatschappelijke opgaven in West-Friesland. De gemeenschappelijke regelingen spelen daarin een belangrijke rol binnen de door de zeven gemeenteraden vastgestelde thema's.
COMMUNICATIE	Het besluit over de zienswijze van uw raad wordt meegedeeld aan het algemeen bestuur van de GR Omgevingsdienst Noord-Holland Noord.
VERVOLG	Zie ook het kopje communicatie.
BIJLAGEN	1. Aanbiedingsbrief Kadernota 2024 Omgevingsdienst Noord-Holland Noord; 2. Kadernota 2024 Omgevingsdienst Noord-Holland Noord.

Datum college: 17 januari 2023

Burgemeester en wethouders van Koggenland.